

משוט בעולם

יריד בין־לאומי לספרי־ילדים

מאת ד"ר אוריאל אופק

רבבות רבות של ספרים, שהודפסו על־ידי 488 הוצאות־ספרים מ־45 מדינות, הוצגו בששת המיבנים הענקיים, ביריד הבין־לאומי ה־14 לספרי־ילדים, שנערך בימים 1—4 באפריל בבולוניה (איטליה). היה זה היריד הגדול מכולם עד כה — גדול בהיקפו, גדול במספר משתתפיו, במספר האנשים שביקרו בו, וכן גם בעיסקות שנעשו בארבעת ימי קיומו.

שנה שנה, עם ראשית האביב, נערך בעיר האיטלקית הנושנה והיפה בולוניה יריד בין־לאומי לספרי־ילדים. מו"לים, ספריות ומוסדות חינוכיים־ספרותיים באים מחמש יבשות־תבל כדי להשתתף בו — להפיץ נוכחות, לקשור קשרים, למכור ולרכוש זכויות. ואלפי מבקרים — מחנכים, סופרים, חוקרים וסטודנטים — מגיעים לבר־לונה מכל הארצות, כדי לראות מקרוב את שמתרחש ומתחדש בממלכה קסומה זו של ספרי ילדים ונוער.

מדי שנה מושם ביריד דגש מיוחד על אחד התחומים, או הנושאים, בספרי־ילדים. הפעם בחרו מארגני היריד להבליט דווקא את ספרי הקומיקס; וכך, לצד ספרי־קריאה מעולים וספרים פדגוגיים רבי־ערך, ניתן היה לראות ברוב הביתנים והדוכנים, גם את הספרים המצויירים הזולים (תרת־משמע), שגיבוריו הפופולאריים של וולט דיסני מהווים ביניהם משקל נכבד, שהרי הם מודפסים כמעט בכל ארץ ובכל שפה.

אדם המבקר בפעם הראשונה ביריד כגון זה נדהם מן השפע העצום של ספרי ילדים ונוער המוצג בו ומן המאמצים הבלתי־פוסקים שעושות כל הוצאות־הספרים על מנת שלא לפגור בתחרות המתישה והאכזרית שהן נתונות בה. כל מו"ל משתדל לחדש, להפתיע, למשוך את העין. אפשר היה למצוא ביריד ספרים זעירים כקופסת־גפרורים וספרים ענקיים כקומת ילד כמעט; ספרים עגולים וספרים מתקפלים,

ספרים בצורת קלפים וספרים אור־קוליים, ספרים תלת־ממדיים וספרים "מדברים"; ספרים רב־לשוניים וספרים מצויירים בלא שום טקסט.

למבקרים מישראל נכונה אכזבה רבה למראה הדוכן הישראלי הדל שהיה קיים ביריד. למרות ההכנות שעשה תחילה מרכז־הספר שבמכון־הייצוא, להשתתף ביריד בולוניה, הוא נסוג לבסוף משום־מה וביטל את השתתפותה הקולקטיבית של ישראל. כיוון שכך, היתה המדינה מיוצגת רק על־ידי מו"ל פרטי אחד ("מסדה"); התצוגה היתה דלה ובלתי־מרשימה וליד הדוכן לא נראה כמעט נציג מישראל. לעומת־זאת יכלו מבקרי היריד לראות מבחר ייצוגי משובח של ספרי־ילדים ישראליים בביתן העשיר של ספריית־הילדים הבין־לאומית (שמקום מושבה במינכן).

דלות־השתתפותה של ישראל בלטה שבעתיים נוכח השתתפותם הרבה של מו"לים מארצות ערב. אף־על־פי שרוב ספרי־הילדים הערביים הם תרגומים, או עיבודים, הבינו המדינות הערביות, ובצדק, את החשיבות העצומה שיש בהפגנת נוכחות בולטת ביריד בין־לאומי כגון זה; מה גם שהיתה זו הזדמנות־פז להפצת תעמולה. בביתן הלבנוני הוצג, למשל, ספרי־ילדים ערבי עטור־פרסים בשם "בית". תוכנו של ספר מצוייר קטן זה הוא פשוט וישיר:

לציפור יש בית. בית הציפור נקרא קן.
לארנב יש בית. בית הארנב נקרא מאורה.
לסוס יש בית. בית הסוס נקרא אורוה.
רק לפלשתינאי אין בית. בביתו של הפלשתינאי יושב הכובש.
אבל הפלשתינאי ייצא בקרוב למערכה, יילחם ויקריב קורבנות.
כך ישוב הפלשתינאי בחזרה אל ביתו.

לצד הפעילות העיסקית נערכו ביריד גם פעולות תרבותיות־אמנותיות רבות. ביתן מיוחד הוקצה לתערוכה מרהיבת־עין של איורים ותמונות מספרי־ילדים. כן נערכו בו יום־יום הרצאות, סימפוזיונים ודיונים על מיגוון נושאים מתחום ספרות הילדים והנוער. בטקס חגיגי רב־משתתפים, בנוכחות ראש־עיריית בולוניה, סופרים ואמנים, חולקו פרסים לספרים מובחרים שהוצגו ביריד. בפרסים הראשונים לספרי־ילדים מצויירים זכו ספר שווייצרי וספר יפאני. פרס מיוחד, שנקבע על־ידי שופטים־ילדים בני 6—9 שנים, ניתן לספר הצרפתי הקלאסי "קורותיו של באבאר הפילון" מאת ז'אן דה־ברונהוף.

לסיכום: משרד החינוך והתרבות שלנו, עם המדור לספרות־ילדים, חייבים לעשות הכל, כדי שגם מדינת־ישראל תהיה מיוצגת בעתיד ביריד רב־ערך זה — ובצורה הולמת!.